

La fe sens òbra mòrta es

...viu de çò que cadun
causís de ne fèr, ara.

Amics,

L'annada que comença serà una annada particulara per l'IEO d'Arièja. Una annada de transicion, de reorganizacion, mas tanben una annada de causidas. Après de cambiaments importants dins le nòstre foncionament, avèm pres le partit d'assegurar la continuitat de l'ensenhament amb benevòls. Aquò demanda temps, energia, adaptacion, mas aquò ten, e aquò avança.

A l'ora d'ara las resultas son contrastadas. Dins d'unes endreits, les efectius se mantenon e quitament progressan coma dins Coserans que i a un dotzenat de joves novèls, çò que confirma que l'interès per la lenga occitana demòra plan present dins le nòstre departament. Per contra una baisha se sent al COPOM. Aquò nos convida benlèu a soscar: l'aprendissatge d'una lenga es totjorn ligat a camins umans, a moments de vida, a ligams que se fan e se desfan. A nosautres de cambiar aquelas fragilitats en fòrça collectiva.

L'IEO es pas sonque un prestataire d'activitats. Es una associacion de transmission culturala, de resisténcia lingüística. Aquò vòl díser que res tomba pas del cèl.

Cada cors, cada animacion, cada projècte existís perque qualqu'un, a un moment donat, a decidit de s'i implicar. Que cadun ne siá mercejat.

Las activitats que menam, les projèctes que se botan en òbra, las cooperacions que se bastisson mòstran que l'IEO d'Arièja demòra una estructura viva, capabla d'inventar, de s'adaptar, d'aver ambicions. Se una associacion es fòrta de son Istòria, de sa memòria, de son passat, viu de çò que cadun causís de ne fèr, ara.

E mès que mès, cadun ne pòt èsser una part activa: portar una idèa, una votz, un pauc de temps, o simplement venir escotar e participar a las activitats o espectacles prepausats. Cada preséncia ajuda la lenga per que contunhe de viure.

L'Amassada Generala que se sarra serà un temps de bilanç e de perspectives. Un moment ordinarí dins la vida d'una associacion e a l'encòp un moment que s'i pausan questions. Es pas solament per legir rapòrts o aprovar comptes. Es l'ora de fèr le bilanç: çò que va plan, çò que pòt èsser melhorat, çò qu'avèm enveja de bastir. Es le moment de partejar projèctes, idèas e de decidir amassa las linhas de trabalh per l'annada que ven. Cada preséncia fè que l'IEO demòre viu, participatiu e amb un vam collectiu. Sens la vòstra preséncia, les projèctes demorarián letra mòrta, amb vosautres totes, prendràn vida.

Una associacion viu de çò que se fè, pauc a pauc, cada jorn. Dins una sala que se dubrís, una votz que s'ausís, una man que pren le relai quand una altra se pausa. Es atal que l'occitan avança: pas a pas, son pas cambadas espectacularas, mas s'arrèstan pas tre que cadun pòrta sa pèira al clapàs. Una lenga minorizada es coma un fuòc d'ivèrn. Se i a qualqu'un per i apondre un tròç de lenha, la calor demòra.

Vertat que la passa es malaisida e que tot pòt semblar pesuc, mas pensí que val le còp de contunhar, amassa e atal entre totes, ac farem tot!

Annia Wolf,
presidenta de l'IEO d'Arièja

CONCÈRT "GASCONAS"
ERIC FRAJ & MORGAN ASTRUC

06.02.2026 | 20h00
Salle Jean Jaurès
FOIX

AL CAPÈL/AU CHAPEAU

ENTRESENHAS:
05.81.06.03.88/IEO09@ORANGE.FR

Qualques datas pel mes de Febrièr

02/02/2026

Pàmias
(Espaci occitan)

Talhièr de convèrsa del Cercle occitan Prospèr Estieu a 18h15

Contact:
ostaloc09@orange.fr
05 81 06 03 88

05/02/2026

St Guironç
(Ostal de la Ciutadanetat)

Presentacion de l'Alman'Òc 2026 del Cercle occitan de Foish « Pèire Lagarda » a 18h00.

Contact:
piquemal.j@orange.fr
06 33 35 43 08

06/02/2026

Foish
(Comuna- sala J. Jaurès)

Concèrt « Gasconas » amb Eric Fraj & Morgan Astruc a 20h00

Contact:
ieo09@orange.fr
05 81 06 03 88

11/02/2026

Pàmias
(Espaci occitan)

Talhièr de practiva viva « Aigarèla » a 10h00

Contact:
ieo09@orange.fr
05 81 06 03 88

13/02/2026

Montaut
(sala de las Fèstas)

Pèça de teatre en occitan sustitrada en francés « Jogarem pas a Tolosa » pels Galejaires a 20h30

Contact:
padenescompagnies@outlook.com
06 95 30 50 34

16/02/2026

Pàmias

Amassada Generala del Cercle occitan Prospèr Estieu a 18h15

Contact:
ostaloc09@orange.fr
05 81 06 03 88

21/02/2026

Laròca d'Olmés
(MJC)

Granda Macarela amb Les Galejaires, Castanha e Vinovèl & La Pèiro Douso... De que beure e manjar! A comptar de 17h30

Contact:
cantournet@macarel.org
06 12 25 42 26

11 & 25/02/2026

La Bastida de Seron

Talhièr de cants amb Pascala Respaud a 18h00.

Contact:
pascale.respaud@gmail.com
06 86 62 01 82

MACARELADA

MJC LAROCHE D'OLMES
GRANDE MACARELADA
SAMEDI 21 FEVRIER
17H30 THÉÂTRE: LES GALEJAIRES
21H BALET: CASTANHA É VINOVÈL LA PEIRO DOUSO
BUVETTE ET RESTAURATION SUR PLACE
ORGANISATION: CERCLE OCCITAN DU PAYS D'OLMES ET MERPEÏER
GRATUIT

Castanha e Vinovèl

EMISSIONS DE RÀDIO

Cada jorn a 12h32 e 18h52 - De còr e d'òc sus Radio Transparence 93.7FM

Cada dimars de 19h00 a 20h00 - Era votz dera montanha sus Radio Couserans 94.7FM

Qué s'es passat en genièr?

Se n'es anada Maria Roanet

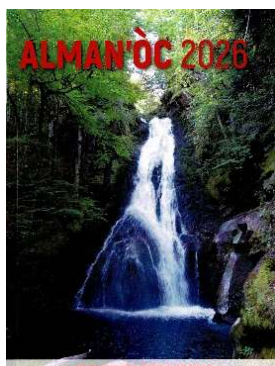
L'escrivana, cantaira e militanta occitanista Maria Roanet se moriguèt le dimenge 25 de genièr passat.

Daissa darrièr ela una òbra rica e variada, amb mai de quaranta libres — romans, poesia, ensages e tèxtes d'etnografia— sens desbrembrar sas cançons.

« A los que lo vòlon prèner per lo levar parièr,
An daissat lo brandon los cranès davancièrs,
D'una lenga vesuada portaires primièrs
Non seretz pas mai mòrts tant qu'auretz d'eretiers »

Omenatge de Joan-Pèire Sanchez

Sortida de l'Alman'Òc 2026

Coma cada an, vaqui l'Alman'Òc 2026 editat pel Cercle occitan Pèire Lagarda de Foish. I podètz trobar racontes, recèptas, jòcs, provèrbis...

En venda a l'Espaci occitan al prètz de 12€ (pòrt en sus).

A l'acochada

Ieu te pòrti l'uòu,
L'uòu blanc de la galina.
Sera ton enfant
Plen coma aquel uòu
D'un univers de vida
Prèst a prene vam.
Un solelh rossèl
Nada dins la cauquilha.
La peladilha
Plega tot un cèl.

Ieu te pòrti la sal,
Sal grisa de la mar.
Serà ton enfant
Sage coma sal
Que ne cal a la carn,
A la feda, al sang.
La sal es pasmens
Qu'un pauc de la mar
granda
Cristalisada
Al fuòc del solelh.

Ieu te pòrti la bròca,
Bròca de la pibola.
Serà ton enfant
Dreit coma aquel det
Que tòca las nivolas
Mòstra l'estelam.
Tot le long dels rius,
Aquel arbre se quilha
E sa ramilha
Amaga los nius.

Ieu te pòrti le pan,
Le pan blanc de mon forn.
Serà ton enfant
Bon coma aquel pan,
Ne voldriam cada jorn
Fach de bon levam.
Pan sense rèire-gost
De misèra o de guèrra,
Un pan qu'apèla
La fèsta, l'amor.

Maria Roanet

Cronicas atal

Rosegaires exotics

Començan les jorns d'esperlongar e la fibra ortalièra de gratussar.

Alavetz dasièr, d'ora, direccion la barraca ont son recaptats les utisses e ont se tròba tanben la garda-rauba especifica: cauças traucadas, tricòt arnat, caucetas desparelhadas, esclòps fangoses. Me càmbii, soi prèst per torniquejar dins un desfilat del *Joan-Paul Gauthier*.

Èrbas indesirablas, coma cal dire ara, mesfisatz-vos! Atilà arriba.

Quun plaser de tornar s'enfarnar las mans de bona tèrra, tèrra noiriguièra, sustot que soi aculhit pels triolets d'un mèrle que deu aver son relòtge biologic un chic desconejant, per se desgargamelar un cinc de genièr.

Mas, qué vesi, al mièg dels pòrres? ! Un ratàs!

« **Fot-me le camp d'aicí, sala bèstia! ! !** »

L'autre fa de rabas.

Me sarri dels pòrres e compreni. Soi davant un manja-dreit a volontat: una molonada de rebuts de cosina.

Pòdi mercejar la femna, qu'es ela que les a escampilhats. Li aviá dit de les amagar jos qué te sabi, fen, fuèlhas mòrtas, bilhets de banca, enfin, un quicòm per fin que l'endreit siá pas un restaurant a cèl dubèrt. E patatràs!

La recomandacion es dintrada dins una aurelha, tanlèu s'es envagonada dins un *TGV* e, zo, es sortida a petafum de l'autre costat, sens aver le temps d'imprimir. « Qué vòls? ! Las femnas... », coma çò diriá, uèlhs tresvirats o pauc se'n manca, le nòstre Loís Jovet Galejaire.

Me'n vau dins la barraca e ne torni amb çò que cal per que le chapaire pòsca s'assadolar en securitat tota: una trapèla. I meti lecariaás, accioni la mecanica e boti le tot a costat dels pòrres. A deman bon ser, l'amic.

Ai pro perdut de temps.

Ara, l'òrt, a tu e a ieu!

Preni le bigòs quand:

« **Ajuda! Ajuda! Ajuda!** »

« **Ajuda! Ajuda! Ajuda!** »

Qué i a de copat a l'ostal? Te m'i ronci, m'engulhi dins le garatge, qu'es dubèrt, buti la pòrta de la cosina, qu'es entrebadada, e aquí te vesi la femna crincada sus una cadiera, tota tremolejanta.

« Qué fas atal? Un aigat es anonciat? »

- **Veni de véser una mirga!**

- Tot aquel rambalh per una ratinhòla? ! As vist ont es anada?

- Dins le garatge, cresi, mas pòt tornar.

- Sustot, botja pas! Me n'ocupi. »

Un còp de mès dins la barraca e ne torni amb çò que cal per fèr passar l'enveja a la ratinhòla de fèr fèr l'equilibrista a la femna: una trapèla ratinholesca.

I boti un bocin de gruièra e la pausi dins un endreit estrategic del garatge. Tampi a clau la pòrta comunicanta amb la cosina e, a deman bon ser, mirgoneta.

« Te pòdes descadierar, disi a la femna. Tot es jos contraròtle, me pòdes fèr fisança ».

L'endeman matin, a punta d'alba, sortissi sus la terrassa e vesi (l'òrt es a costat) que la trapèla s'es barrada ; une guinhada dins le garatge : QUINA, tanben!

Engabiats, les dos rosegaires!

Mas, sabiaí pas que dins la familha dels rosegaires, *muridae rattus rodentia*, sioplet!, d'unes alatejavan.

Le Cabòs

Dictada occitana a Foish

Le dissabte 31 de genièr passat, le Cercle occitan Pèire Lagarda organizèt ongan encara sa dictada occitana.

Pas mens d'un trentenat de personas, escolans, collegians, liceans e adults, respondèt present a la dictada legida per Alan Vidal qu'avèm pas mai besonh de presentar e dont le tèxt causit èra d'actualitat: *Lo raumàs* de Raymond Gougaud.

Mentre que les correctors se clinavan sus las còpias per la correccion, les participants esperavan les resultats en agachant un documentari "Daphnis e Alcimadura, enquèsta sus un opèra barròc en occitan" realizat pel CIRDÒC.

Un còp les resultats proclamats la jornada s'acabèt pel tradicional vrespalh.

Un moment de partatge, d'escambi e de convivialitat.

Les ganhants :

Escolans: 1/Nathan BERCHEM ; 2/Joanne BERCHEM ; 3/Ahmed ALSTTOUF-IMECHOU

Collegians: 1/Lina BOUMSISSE ; 2/Moustapha ALSTTOUF-IMECHOU

Liceans: 1/Barnabé COMBES ; 2/Anouck CIROTTEAU-DEPREZ

Debutants: 1/Marc BERCHEM ; 2/Nicole GRAUBY ; 3/Aline PAILLER

Confirmats: 1/Patrick OUSSET ; 2/Lydia BASTIE ; 3/Raymonde CHOPINEAU

Professionals: 1/Marie-Anne POJADA ; 2/Marie-Ange LAGARDE ; 3/Daniel PEDOUSSAT

20 - 20
25 - 26

TALHIÈRS DE PRACTICA VIVA

Per practicar, descobrir, ensajar... activitats esportivas, artisticas o creativas en occitan. Les ateliers sont ouverts a tous. Si vous ne parlez pas occitan, vous apprendrez !

9H30: ACUÈLH
10H00: TALHIÈR
12H00: REPAISH PARTEJAT

**TALHIÈR N°3
AIGARÈLA-AQUARELLE**
AMB ROBERT FERNANDEZ

11 DE FEBRIÈR
10H00-12H00

INSCRIPTION OBLIGATOIRE

ONT? OÙ ÇA SE PASSE?
A l'Espace occitan
11 rue Henri Fabre - 09100 Pamiers

TARIFS:
Tarifa normala: 10€ /sesilha
Tarifa redusida*: 8€ /sesilha
Tarifa coble: 18€ /sesilha

CONTACT ET RENSEIGNEMENTS:
Institut d'Estudis Occitans d'Arieja
05 81 06 03 88
ieo09@orange.fr

Cronica d'Alan Vidal

La fèbre aftosa

Deviá èsser en 1957, una marrana novèla se vissiá dins la plana d'Arièja. En çò nòstre tot comencèc per una vaca, l'uèlh triste, sens biaï, qu'arrosejava la pata. Sens s'alarmar esperavan que le mal passèsse atal... coma èra vengut mas al contrari virava mal, duscas qu'un jorn una vaca desvedelèsse.

Avertisquèron d'un còp de bicicleta le veterinari *Marquigny* de Pàmias. Sa venguda, de tan rara qu'èra, ne fusquèc un d'eveniment! Tanplan que daissèc una òsca dins la rotina de las bòrdas, ja que l'òme expèrt identificquèc lèu fèit una malautiá redobtabla: la fèbre aftosa.

Expliquèc a solide qu'aquela porcariá de virus que n'es la causa se balha aisidament per l'aire, les contactes divèrs, l'aiga... aquò fa que la malautiá es fòrça contagiosa. E un quicòm de plan susprenent, solas l'arrapan las bèstias dels pès forcats coma per exemple las vacas, las oelhas, las crabas e les pòrcs.

Pas res a fèr per la garir, reconeguèc le pratician desolat que se contentèc de prodigar conselhs profilactics qu'almens l'epidemia s'espandisquèsse pas a d'autres bèstias o a d'autres tropèls.

Solidaris e responsables les païsans sovent capborruts e individualistas, s'adobèron sens fèr le morre per ensajar d'enraiar aquel mal maudit vengut de non sai ont.

Amb la *sulfatosa* de la vinha se desinfectèc les estables al lampò (aiga de Javèl), e se n'emplenèc tanben le pediluvi de las goelhas. Per que les tropèls se contaminèssen pas s'adobavan quand les deslargavan que lors camins se crosèssen pas.

Se passava en estiu, les gròsses trebalhs continuavan mès le vilatge semblava assopit. Les estables demoravan mès que mès tampats, solas quelques personas i dintravan per necessitat. Les pòrcs demorèron setmanas clastrats dins lor sota escura e pel trauc de la nauca la mèstra lor assegurava farnat e beural.

Amb aquò las oelhas e les pòrcs se salvèron, solas quelques vacas fusquèron tustadas. Aquestas fasián pietat, combatòrtas tiravan mal d'arribar al pastural, perdián la lèit, magrissián. La malautiá fasiá fasti; las mècas e las bavas regolinavan de pel morre e parlem pas quand caliá cargar sul carriòl un vedèl avorton estropat de son jaç tot limpós, per l'escampar al fons d'una vernhèra ont les gosses e les rainards atalentats aurián lèu fèit de l'engulir.

Al cap de quelques setmanas le mal s'espasquèc e a la longa chic a chic les tropèls se reviscolèron. Pendant un an las vendas de lèit e le nombre de repopets baissèron mès çaquela sens la mendra indemnitat de qui que siá, las bòrdas passèron la maissanta passa. Le sistème agricòl de l'època *poli-culturas* e *poli-elevatges* èra diversificat e resilient. Le bon sens ac a totjorn edictat: cal pas botar totes les uòus dins le mème panièr e quand la sauma s'alassa l'ase se basta.

Malgrat que se la calguèsse pagar de sa pòcha, quelques annadas après a partir de 1961 la vaccination obligatòria que tot le monde esperava, eradiquèc la fèbre aftosa que tornèc pas mès trebolat la campanha nòstra.

Atal fusquèc. Mès es plan conegut que "comparason es pas rason" tanben gardem-nos de comparar amb situacions semblantas d'autres temps, contentem-nos de constatar prudentament que las causas an plan cambiat.

Planvengut al Teatre
13 et 14 février 2026
Salle des fêtes, Montaut (09)

Vendredi 13:
20h30: Jogarem pas a Tolosa
Les Galejaires

Samedi 14:
14h30: Rires d'Intan
Stéphane Galentin

16h30: Théâtre d'impro
Les Haméléans

Buvette
 petite restauration

helloasso

Réservation conseillée :
 06 95 30 50 34
 padenescompagnies@outlook.com

helloasso Festival Planvengut al teatre CB acceptée

Cronica d'Andrieu Som

Eth nauc deth pòrc

Soenh qu'èran dus, cromptis noiriguèrs, ara hèira d'ivèrn dera vila, güardats d'un an a l'aute en çò d'un marchand regulièr de Sent-Guiron.

Installats ath pàrec, aqueth parçon arrossat contra era maison, que devenguian eths companhs indispensables, investits de promessas alimentarias qu'ua tradicion fertila associariá aus petitis repèishes o aras hèstas de d'autis còps.

Que lotjarián aquí, plan pròishis de nosaus, aishús un liec de hoguèras, d'èrbas, de palha, aras audors fòrtas, aprestant en secrèt riquesas futuras.

Que'm brembi deth derrèr nauc, aqueth abeurador de boès brut omplit maitin e nhet de causas barrejadas cuetas daguens era grana pairòla, ont profietàvam tot: legums (jotas, naps, trufilhons, huelhas de caulets), hrutas (pomats e peras mal fotudas) tot aquò esclahath ena hèr un farnath, agrementat de laiton, lavaduras e bren.

Aqueris animaús qu'avián son "plat" atitrat, eth nauc, un boès crusat pregond ena qu'eth contengut deth ferrat dera mangisca i cabesca sense que se'n pèrga un mos.

Ena fabricar'u que causiam soenh un bèth arbe ara fusta pesanta, que resistariá aras mautaduras d'aqueras bèstias que's precipitàvam goludament aishús era noiridura dins un clapotejadís de mortis de hame.

Ena cambiar eth vielh nauc, que receguèrem un brave vèrn pròshi deth riu. Era lenha qu'èra preciosa, que la caliá estauviar, presar-la, e dar ua valor a cada fabricacion, reinventada, indispensable.

Cent vint centimetres de long, quaranta de large, installat pròishi deth engar sense genar'n eth accés, calath ensús un cavalet, aquera tronca que subiriá, a estonas pergudas ça disián, eths assauts deths utisses, umila ushòla de carpentier, o grand cisèu deth boès, plan agusath, qu'ua maceta d'acaciá guidariá dins l'obratge. Eth cap d'òbra que preniá fòrma, e cadun que s'arrestava, ensajant-se aths utisses, respectuosament.

Dijòs era pèth, era lenha espessa, solida, pesanta, que preneriá fòrma per un siègle façonada au trebalh regulièr, ena ua destinada utila, indispensable, granament cavada per recéber era preciosa pitaça. Qu'òn crusava maravilhosament daguens çò que semblava un tresaur, una essencia coma venguda d'alhurs, d'Africa, de climats exotics, color rog e fauve, benlèu paufics de Venècia o millenaris ponts, sèrva ana'th enfant de l'imaginacion abundosa.

Que calèc uns qüantis meses, mes eth nauc qu'arribèc a temps, servint un brave maitin eth tot prumèr repèish deths noiriguèrs vengudis lotjar en pàrec.

Entram d'espessas planchas mau juntas, nostis vistons qu'espriavan aquera caisha tostemp vueda, apetisses triomfaus, renaments satisfètis o roncaments assadolats, ont de bèras aurelhas amagavan eth sòmi dera net. Aqueth bruth qu'èra tan fòrt! Ara nosta paur fragila; eth vielh que responiá en tot riser: "Non siatz cap inquietis! Que dòrm, que hè son lard."

02-01-2026

